

Oponentský posudek dizertační práce

Autor práce a jeho pracoviště: MUDr. Martin Světnička

Klinika dětí a dorostu 3. LF UK, Praha

Název práce: Nutriční, metabolické a endokrinní konsekvence rostlinných diet u dětí a dospívajících

V posledních desetiletích jsme v mnoha oblastech našeho osobního i společenského života konfrontováni s řadou různých názorů/hypotéz, ale také objektivně doložených poznatků o nezbytné nutnosti změnit mnohé z našich tradičních stereotypů/rituálů. Konstatování v předešlé větě se promítá také do snah o propagaci změn vztahujících se k tzv. tradičnímu způsobu stravování a spektru obvyklého jídelníčku. Jedním z nových směrů, který usiluje o vědomé omezování živočišných potravin z běžné stravy je stravování rostlinné. Popularita rostlinné stravy nepochybně souvisí s ekologickým přístupem k životu a po praktické stránce jsou snad nejvíce propagovány a realizovány dva směry, a to vegetariánství a veganství. Zastánci těchto výživových alternativ jsou především v populaci dospělých, nicméně právě v rodinách dodržujících v různé intenzitě rostlinnou stravu se takto změněný jídelníček vztahuje i k jejich dětem. V odborné komunitě však doposud chybí či se značně liší závěry, zda rostlinnou stravu lze považovat za riziko poškození zdraví u dětí/dospívajících. Je proto nesmírně ocenění hodné a z odborného hlediska stimulující, že některá z těchto rizik se rozhodl autor dizertace analyzovat.

Dizertační práce je velmi dobře koncipována, kdy v úvodní pasáži jsou uvedeny aktuální vědecké poznatky vztahující se především k příjmu a metabolismu jódu, vitamínu B12, vitamínu D a kalciofosfátového metabolismu, dále pak analogické údaje týkající se bílkovin, lipidů a železa. V další části je dizertační spis zpracován na základě autorem zvolených hypotéz o možných negativních vlivech veganské nebo vegetariánské stravy na rozvoj nutričních rizik a dále pak riziko negativního vlivu této stravy na obvyklé antropometrické ukazatele. Z těchto hypotéz autor dizertace jasně uvedl cíle své práce a metody, které zvolil k jejich dosažení. V dizertaci jsou zpracovány výsledky dotazníkového šetření, dále výsledky klinického vyšetření a také nálezy laboratorní. Metodologie dizertace proběhla u 96 dětí stravujících se vegetariánsky, u 79 dětí identifikujících se jako vegani a u kontrolní skupiny 52 dětí s konvenční výživou. Dotazníkové šetření i všechny další odborné úkony (klinické vyšetření, odběr biologického materiálu) byly řádně schváleny etickou komisí pracoviště autora dizertace.

Výsledky studie jsou v dizertačním spise velmi přehledně a obsáhle uvedeny ve formě tabulek nebo grafů. Všem grafickým doprovodům nechybí odpovídající popis, vč. vysvětlivek. Výsledkům nechybí také statistické zpracování.

Diskuse dizertační práce je velmi kvalitně sestavena a jsou v ní přesvědčivě konfrontovány výsledky autora dizertace s literárními údaji. Přitom diskuse není pojata ve všeobecné rovině, ale se specifickým zaměřením k jednotlivým nutričním ukazatelům, které doktorand ve své práci analyzoval. I přesto, že autor dizertace uvádí některé limity své studie je nesmírně významné pro běžnou klinickou praxi, že v dizertaci je uveden možný návrh na dispenzární péči o děti a dospívající stravující se vegansky nebo vegetariánsky. Oponent hodnotí tento

návrh, ale v širším kontextu i celý dizertační spis doktoranda jako prioritní a originální sdělení v České republice. To je navíc umocněno i tím, že autor dizertace některé aspekty alternativní výživy u dětí přesvědčivě uvedl v řadě svých publikací, z nich část má odpovídající IF.

Podle názoru oponenta je hodnocená dizertační práce velmi kvalitní a zcela odpovídá nárokům, které jsou na podobné práce kladeny. MUDr. Martin Světnička dizertačním spisem, ale také dosavadní publikační aktivitou prokázal svoji vysokou vědeckovýzkumnou úroveň. Oponent proto doporučuje, aby uvedená dizertační práce byla předložena k obhajobě před příslušnou komisí 3. LF UK v Praze a v případě úspěšné obhajoby, aby byla MUDr. Martinu Světničkovi udělena hodnost ve zkratce Ph.D.

K autorovi dizertace nemá oponent žádné dotazy.

Brno

10.9.2024

prof. MUDr. Zdeněk Doležel, CSc.

Pediatrická klinika LF MU a FN Brno